

Paul Filzer: Die natürlichen Grundlagen des Pflanzenertrags in Mitteleuropa. E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 1951. 25 × 17 cm. DM 17,60.

På statistisk grundlag har forfatteren forsøgt at give et udtryk for planteproduktionen i Mellemeuropa udtrykt i tørstofproduktion pr. fladeenhed, produktionens afhængighed af fysisk-geografiske forhold og som slutresultat dens betydning for en inddeling i klimatiske regioner. Der er således tale om korrelationsundersøgelser beregnet for den samlede plantevækst i relation til klima og jordbund, en yderst kompleks gruppe af problemer. Grundtanken er den, at størrelsen af det samlede udbytte af plantevæksten udtrykt gennem kaloriemængder giver et ret nøje billede af den samlede virkning, som de lokalt virkende faktorer i de enkelte år har haft på den levende substans. På grundlag heraf kan så fremstilles kort f. eks. over den geografiske fordeling af den landbrugsmæssige tørstofproduktion for en given årrække angivet ved linier trukket gennem steder med samme produktion.

Der røres her ved problemer af stor videnskabelig og praktisk interesse, men det må desværre straks fremhæves, at det kun har været muligt at opnå og bearbejde tingene i store træk, d.v.s. at de heraf vundne resultater i det væsentlige er talmæssige udtryk for kendte forhold. Grundlaget er de statistiske enheder „Kreise“ eller „Regierungsbezirke“. Bliver de statistiske enheder for små, viser det sig, at variationerne tilslører billedet. Allerede her er man stødt på en væsentlig indvending mod metoden og dens resultater, yderligere accentueret gennem den ulighed i økologiske typer, der findes inden for hver af storehederne, der tænkes her på variationen i geologiske, geomorfologiske, jordbundsmæssige, klimatiske og andre forhold. Bogen har dog interesse, dels på grund af sit emne med de førte diskussioner over samspillet mellem udbytter og økologiske forhold og dels ved sit resultat, der under en ny synsvinkel trækker linierne op for en klimatisk inddeling af Mellemeuropa.

N. Kingo Jacobsen.

Hugo Sjörs: Nordisk Växtgeografi. Scandinavian University Books. 1956. 17 × 23 cm, 229 sider, 108 fotografier og kort.

Bogen er beregnet som lærebog i plantegeografi ved de højere læreanstalter, og dispositionen er hermed nogenlunde givet: en oversigt over planteøkologi og plantegeografiens arbejdsområder, definition af plantegeografiske begreber og gennemgang af øko-

logiske faktorer med eksempler efterfulgt af en behandling af plantevæksten efter biocykler og regioner. Når man har indstillet sig på at kapere de mange termini i de indledende kapitler, må man sige, at det er lykkedes at fremstille hele dette stof i fængslende stil ledsaget af ypperlige fotografier og pædagogiske kort og diagrammer.

N. Kingo Jacobsen.

Henrik Lundegårdh: Klima und Boden. VEB Gustav Fischer Verlag. Jena 1957. 18 × 25 cm. 584 sider, 145 fig. og 2 kort.

H. Lundegårdhs håndbog i experimentel planteøkologi foreligger hermed i 5. omarbejdede oplag. Økologien betragter livsytringerne som plantens middel til at klare sig i kampen for tilværelsen, hvorfra udledes som grundsynspunkt, at man først rigtig kan forstå og måle de økologiske faktorer, når man kender deres fysiologiske virkninger. Faktorerne opdeles i følgende hovedgrupper: Lokale fysiske faktorer (klimatiske og edafiske), biotiske faktorer og migrationsfaktorer. Det er i det væsentlige de førstnævnte, der behandles: lysfaktoren, temperatur, vand, kulsyre-faktoren, jordbundsstrukturer, næringsstoffer, jonforhold og mikroorganismer, samtidig med at samspillet mellem disse faktorer stærkt betones i relation til den biologiske relativitetslov. I et afsluttende kapitel opridses de ledende principper for den experimental-økologiske forskning eller økologisk plantegeografi, der står i modsætning til den deskriptive, floristiske.

N. Kingo Jacobsen.

Robert Ganssen: Bodengeographie mit besonderer Berücksichtigung der Böden Mitteleuropas. K. F. Koehler Verlag, Stuttgart 1957. 16 × 24 cm. DM 17,50.

Få problemstillinger er så geografiske som netop jordbunden, den vigtigste bærer af livet. Jordbundsvariationerne ud over kloden følger visse love, hvor det naturligvis er af betydning, hvilket grundmateriale man går ud fra, men hvor det dog er treklangen: jordbund — klima — vegetation, der anslår hovedtrækkene. Jordbunden er at betragte som et levende væsen med rigt dyre- og planteliv, der står i nær vekselvirkning til hinanden og til jordbunden. Netop dette liv samt de øvrige jordbundsdannende faktorer og de typiske jordbundsbestanddele, de sekundære lermineraller og humusstofferne, skaber grundlaget for den mangfoldighed af typer og ændringer, som jordbunden udviser. For en betragtning og forståelse